

Hiljaisuuden Ystävät ry:n vuosikertomus 2017

Yleiskatsaus

Vuosi 2017 oli Hiljaisuuden Ystävät ry:lle muutosten aikaa. Vuoden aikana vaihtuivat toiminnanjohtaja, taloushallinnonpalveluja tarjoava tilitoimisto sekä toimiston sijainti. Yhdistyksen jo aiemmin päättämät säästötoimenpiteet Hiljaisuuden Ystävät -lehden sekä jäsenmaksujen alemman kategorian poiston suhteen astuivat voimaan, jonka lisäksi säästöjä jatkettiin leikkaamalla juoksevia kuluja, missä se suinkin oli mahdollista. Toiminnanjohtaja lomautettiin tammi-huhtikuussa osa-aikaiseksi 70% ja uusi toiminnanjohtaja palkattiin 1.9. alkaen 80% työajalla. Neuvotteluja yhdistyksen tulevaisuudesta käytiin niin kirkkohallituksen kansliapäällikön ja muiden työntekijöiden kuin piispojenkin kanssa.

Nämä toimenpiteet kuluttivat yhdistyksen voimavaroja, mutta kannattivat ja yhdistys saavutti vuoden aikana käänteen parempaan päin. Vetoaminen yhdistyksen jäseniin ja yhteistyökumppaneihin tuotti tulosta ja yhdistyksen talous kääntyi positiiviseksi etenkin ennätysuuren kolehtituoton ansiosta. Akuutti talouskriisi selätettiin ja vuoden 2017 ylijäämäinen talousarvio turvaa yhdistyksen toimintaedellytykset toistaiseksi tulevien vuosien kolehtituotoista riippuen.

Kriisitietoisuus ei rajoittunut vain talouteen tai omiin jäseniin, vaan se teki yhdistyksen työtä näkyväksi myös laajemmalti ja osoitti, että spiritualiteetin alalla toimivalle yhdistykselle on Suomessa tarvetta ja että yhdistyksen toimintaa arvostetaan etenkin kirkollisella kentällä yli sen jäsenkunnan. Tämä kaikki osoittaa, että yhdistyksellä on sekä tilausta että potentiaalia tulevaisuudessa.

Resurssit

Henkilöstö ja hallinto

Hiljaisuuden Ystävät ry:n toiminnanjohtajana toimivat Sirkka-Liisa Raunio 31.8.2017 saakka ja Mika K T Pajunen 1.9.2017 alkaen.

Hallituksen puheenjohtajana toimi Tuula Sääksi ja muina jäseninä Juha Tanska (varapuheenjohtaja), Saija Kronqvist, Marjatta Malmberg, Eivor Pitkänen, Panu Pihkala ja Tiina Reinikainen sekä varajäseninä Seppo Laakso ja Topi Haarlaa.

Hallitus kokoontui vuoden aikana kuusi kertaa.

Hallituksen apuna toimi taloustoimikunta, johon kuuluivat Tuula Sääksi, Eivor Pitkänen, palkkiotoiminen talouskonsultti Lauri Haavisto sekä toiminnanjohtajat Sirkka-Liisa Raunio ja Mika K T Pajunen.

Tämän lisäksi Anni Laakso toimi yhdistyksen vapaaehtoisena työyhteisökonsulttina osana omia opintojaan vuoden 2017 aikana.

Uusi toiminnanjohtaja ja toimisto

Toiminnanjohtajan vaihto käynnistyi Sirkka-Liisa Raunion jätettyä 1.9. voimaan astuvan eroilmoituksensa maaliskuussa 2017. Hallitus käynnisti tällöin rekrytointiprosessin ja perusti kokouksessaan 24.3. rekrytointityöryhmän hoitamaan tätä. Työryhmään kuuluivat Tuula Sääksi, Juha Tanska, Tiina Reinikainen sekä Topi Haarlaa.

Toiminnanjohtajaa haettiin Kotimaa-lehdessä sekä yhdistyksen verkkosivuilla julkaistulla hakuilmoituksella. Paikkaa haki määräaikaan mennessä 13 henkilöä, joista työryhmä haastatteli kuusi hakijaa ja esitti hallitukselle kahta. Hallitus päätti kokouksessaan 9.5. valita uudeksi toiminnanjohtajaksi Mika K T Pajusen 1.9. alkaen.

Perinteen siirto toiminnanjohtajien välillä alkoi pian päätöksen jälkeen. Pajunen esiteltiin jäsenille yhdistyksen vuosikokouksessa Turun kirkkopäivillä 20.5., josta alkaen hän otti osaa taloushallinnon muutosprosesseihin. Raunio perehdytti Pajusta työhön vaihtoa kohden tiivistyen siten, että uusi ja vanha toiminnanjohtaja työskentelivät elokuun viimeisen viikon yhdessä, jota ennen Pajunen muun muassa seurasi hallituksen kokousta 17.8.

Toiminnanjohtajien vahdinvaihtujuhlaa vietettiin 17.8. Helsingissä Bulevardin seurakuntakodissa. Juhlaan kokoontunut Hiljaisuuden Ystävien ja yhteistyökumppanien joukko antoi Sirkka-Liisa Rauniolle kiitoksensa hänen yhdistykselle tekemästään hyvästä työstä ja toivotti Mika Pajusen tervetulleeksi.

Piispa Irja Askola siunasi uuden toiminnanjohtajan tehtävänsä Helsingin Mikael Agricolan kirkon Tuomasmessussa 3.9. Kyseessä oli samalla piispa Askolan jäähyväissaarna hiippakunnan piispana Tuomasmessussa.

Yhdistys jätti jäähyväiset myös Helsingin hiippakunnan tuomiokapitulin tiloissa olleelle toimistolle lokakuussa, kun yhdistyksen toimisto, kirjasto ja arkisto muuttivat toiminnanjohtajan kotiin Akaaseen, jossa yhteydessä yhdistyksen postiosoite muuttui PL 18 37801 Akaaksi.

Yhdistys on saanut muuton jälkeen käyttää hallituksen kokouksiin Helsingin tuomiokapitulin istuntosalia korvauksetta. Tämän lisäksi Anglikaaninen kirkko Suomessa on antanut toiminnanjohtajan käyttöön korvauksetta oman työhuoneistonsa Agricolan kirkon yhteydessä Helsingissä.

Talous

Yhdistyksen kirjanpidosta, maksuliikenteestä ja jäsenrekisteristä vastasi jyvaskyläläinen tilitoimisto Tilitalo Aaltonen 31.8. saakka, jonka jälkeen talouspalvelut siirrettiin 1.9. Rantalainen Oy Uusimaa Järvenpäälle.

Talospalveluiden siirron yhteydessä suoritettiin jäsenrekisterin totaalinen läpikäyminen, joka jatkui vuoden 2018 puolelle. Tämä oli välttämätöntä uuden sopimuslaskutuksen perustamiseksi. Rekisterin läpikäyminen mahdollisti sen, että uusi toiminnanjohtaja sai hyvin konkreettisen mahdollisuuden tutustua jäsenistöön.

Rekisterin läpikäymisen yhteydessä nousi esiin tiettyjä puutteita, jotka johtuivat aiempien palveluntarjoajien huolimattomuudesta, ja jonka johdosta syntyneiden epäselvyyksien myötä yhdistys on menettänyt joitakin jäseniä. Toisaalta osa näistä erheellisesti pois jääneistä jäsenistä saatiin jäsenrekisterin läpikäynnin yhteydessä liitettyä takaisin yhdistykseen. Tämä tukee jäsenrekisterin hallinnan pitämistä yhdistyksen omassa hallinnassa.

Vuodelle 2017 saatu hiippakunnallinen kolehti sunnuntaina 7.5. tuotti ennätysuuren tuoton, jonka johdosta koko vuoden kolehtituotto nousi 87 391,37€ saakka. Kolehtituoton koostumusta ja siihen vaikuttaneita tekijöitä on vaikea arvioida, mutta oletettavaa on, että yhdistyksen oma jäsenistö ja sitä lähellä olevat tahot ovat kanavoineet tukeaan yhdistyksellä poikkeuksellisen paljon kolehdin kautta. Siksi vuoden 2017 kolehdista on liian aikaista vetää pitkäaikaisia johtopäätöksiä tulevien vuosien talousarvioita suunniteltaessa.

Kirkkohallituksen kansliapäällikkö nosti hiippakunnallisten kolehtikohteiden esittelyssään kirkon strategiasta nousevat spiritualiteetin ja hengellisen elämän tukemiseen tähtäävät kohteet nimeltä mainiten kaksi yhdistystä, joista oma yhdistyksemme oli ensimmäinen. Kirkkohallituksen täysistunto päätti esittelyn perusteella myöntää yhdistyksellemme kolehtisunnuntain myös vuodelle 2018, joka takaa omalta osaltaan taloudellisia edellytyksiä tuleville vuosille.

Jäsenistö

vuosi	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
jäsentä	1059	1070	1084	1182	1231	1236	1259	1269	1158

Vuoden 2017 jäsenmäärän lasku selittynee osin alkuvuonna toteutetusta jäsenistön tarkastuksesta, jonka yhteydessä hallitus erotti jäsenmaksunsa maksamatta jättäneitä jäseniä, sekä osin jo aiemmin päätetyillä säästötoimilla, joilla alempi jäsenmaksukategoria poistettiin ja yhdistyksen lehden laajuutta supistettiin.

Vuoden 2017 jäsenlukuun sisältyy 12 yhteisöjäsentä.

Yhteistyökumppanit ja -sopimukset

Yhdistys jatkoi yhteistyötä **Kirkkohallituksen** kanssa vuonna 2013 solmitun **JärKi** -sopimuksen pohjalta. Vaikka sopimus oli alun perin tehty kolmivuotiseksi, on yhteistyö Kirkkohallituksen kanssa jatkunut sopimuksen päättymisen jälkeen perinteen voimalla. Kirkkohallitus tuki tältä pohjalta yhdistyksen työtä 8000€ avustuksella vuonna 2017.

Tämän lisäksi yhdistys toimi yhteistyössä monien muiden kumppanien kanssa, jota on esitelty tarkemmin otsikon Verkostot alla.

Perustoiminta

Vuosikokous pidettiin Turussa kirkkopäivien yhteydessä Turun Mikaelin seurakunnan seurakuntakodilla 20.5.2017. Vuosikokoukseen otti osaa 13 jäsentä. Osanottajien vähäiseen määrään vaikutti muun muassa samaan aikaan järjestetty Suomen Lähetysseuran vuosikokous.

Koulutus

Yhdistys järjesti vuonna 2017 seuraavat koulutukset:

1. Retriitinohjaajakoulutus Heponiemessä 19.-21.1., 29.-31.5. ja 26.-28.9.
2. Retriitinohjaajakoulutus Ilkossa 24.-26.10.
3. Hengellisen ohjauksen päivä Turun Kristillisellä Opistolla 18.5.

Toiminnanjohtaja koulutti näiden lisäksi Kirkkohallitus-yhteistyön merkeissä Kirkon Koulutuskeskuksen Jumalanpalveluselämän pastoraaliturssilla 27.1. ja 10.3. sekä Syvemälle messuun -opintojaksolla 6.-7.2., 26.10. sekä 16.11.

Verkostot

1. Pysyvät verkostot

a. Alueelliset – Pääkaupunkiseutu

- Helsingin hiippakunnan hengellisen ohjauksen ohjausryhmä HOO n. 3-5 kokoontumista/v

b. Valtakunnalliset

- Hiippakuntasihteerien jumalanpalvelus- ja spritualiteettiverkosto 2/v
- Hiljaisten talojen väen kokoontumiset 1/v
- Suomen Ekumeeninen Neuvosto 2/v
- Ignatianiset ohjaajat 1/v

c. Kansainväliset

- Yhdistys on aiemmin ottanut osaa eurooppalaisen *Spiritual Directors in Europe*- sekä ruotsalaisen *Kompass Föreningen* -järjestöjen kokouksiin, mutta vuosi 2017 ei mahdollistanut näihin osallistumista.

2. Määräaikaiset verkostot

- Pysäkki, Hengellisen elämän päivät -työryhmä

3. Kertaluonteiset tapahtumat, joissa Hiljaisuuden Ystävät ry oli mukana:

- Hengellinen uudistuminen kirkossa -tilaisuus piispa Seppo Häkkisen ja kirkkoneuvos Pekka Huokunan koolle kutsumana 20.9.
- Uushenkinen etsijä kirkossa –tapahtuma Alppilan kirkolla 10.11.
- Hiljaisuuden Ystävien kirkkopyhä Turun tuomiokirkossa 31.12.

Viestintä

Yhdistys viesti julkaisemansa Hiljaisuuden Ystävät -lehden, verkkosivujen sekä ”Hiljaisuuden ystävät” -FaceBook-ryhmän kautta ja osallistui oman alansa keskusteluun muissa viestimissä.

Hiljaisuuden Ystävät -lehti

Hiljaisuuden Ystävät –lehti ilmestyi vuonna 2017 maaliskuu-, kesä-, loka- ja joulukuussa yhteensä 4 kertaa. Lehden palkkiotoimisena toimitussihteerinä toimi Johanna Tanska, taitosta vastasi Erkki Kiiski ja lehden paino oli Newprint Oy. Lehden painosmäärä oli 1500 kpl lukuunottamatta lokakuun numeroa, josta otettiin 2000 kappaleen painos, josta 500 kpl meni Helsingin seurakuntayhtymän oppilaitospastori Henri Järvisen kautta jaettavaksi erilaisissa uushenkisiä etsijöitä tavoittavissa tapahtumissa.

Lehti toimi yhdistyksen toiminnan käyntikorttina. Vanhoja numeroita jaettiin erilaisissa tapahtumissa, neuvottelupäivillä ja messuilla ja niitä oli luettavana retriittitaloissa.

Verkkosivut ja Facebook-ryhmä

Yhdistyksen vuonna 2016 uudistetut verkkosivut loivat pohjan sähköiselle viestinnälle. Verkkosivuja päivitettiin vuonna 2017 etenkin retriittikalenterin osalta, jonka ylläpitäminen kuuluu yhdistyksen perustoimintaan. Verkkosivujen kautta saattoi myös tutustua yhdistyksen toimintaan sekä liittyä sen jäseneksi.

Verkkosivujen ohella ”Hiljaisuuden ystävät” -Facebook-ryhmä mahdollisti tutustumisen yhdistyksen toimintaan sekä hiljaisuuden liikkeeseen laajemmin. FB-ryhmässä ilmoitettiin, mainostettiin ja käytiin keskustelua erilaisista hiljaisuuden tapahtumista. Ryhmään kuului noin kaksi kertaa enemmän jäseniä kuin yhdistykseen itseensä (vuonna 2017 noin 3500 jäsentä), joka merkitsee merkittävää potentiaalia myös yhdistyksen jäsenkunnalle. Sosiaalinen media yhdenvertaistaa jäsenten ja muiden kiinnostuneiden osallistumista ja tavoittaa aivan uudenlaista osallistujakuntaa, mikä tukee painopisteen siirtämistä siihen tulevassa toiminnassa entistä enemmän.

Muut mediat

Muutosten vuosi merkitsi yhdistykselle myös paljon positiivista julkisuutta. Uudesta toiminnanjohtajasta tehtiin vuoden aikana henkilöhaastattelu keskeisiin kirkollisiin medioihin Kotimaahan, Sanaan, Kirkkoon ja Kaupunkiin sekä Askel-lehteen, josta viimeisin tosin julkaistiin vuoden 2018 puolella. Tämän lisäksi toiminnanjohtaja antoi Kotimaalle kommentin kolehtipyhää koskevaan uutiseen marraskuussa sekä vieraili Horisontti -radio-ohjelman ekumeniaa käsitelleessä ohjelmassa lokakuussa ja toimi television asiantuntijana Helsingin piispanvihkimyksessä marraskuussa.

Tämä merkitsi sekä yhdistyksen tunnettavuuden kasvua että sen arvomaailman ja toiminnan ylläpitämistä etenkin kirkollisessa mediakentässä. Tulevaisuuden haasteeksi jää vaikuttaminen yhteiskunnassa laajemmin.

Strategian toteutumisen arvio

1. Vahvistamme hengellistä ohjausta osana kirkon elämää.

Yhdistyksen perustoiminta tuo hengellisen ohjauksen välineitä seurakuntien ja seurakuntalaisten saavutettavaksi. Yhdistyksen toiminta on vakiintunut hengellisen ohjauksen kentällä siten, että se kutsutaan pääsääntöisesti mukaan alan koulutus- ja muihin tapahtumiin. Osoituksena hengellisen ohjauksen vahvistumisesta hiippakunnat ja kirkkohallitus ovat alkaneet myös panostaa enemmän hengellisen ohjauksen koulutukseen ja järjestää erilaisia tapahtumia.

Toisaalta hengellisen ohjauksen alalla riittää edelleen paljon tekemistä. Vuonna 2017 selvisi, että vuodelle 2018 suunniteltu Helsingin hiippakunnan Hengellisen ohjauksen ohjausryhmän järjestämä pitkä koulutus ei toteudu osanottajien vähyyden vuoksi. Sen sijaan päätettiin suunnitella uutta koulutusta, jossa Hiljaisuuden Ystävät kokoaan mukaan jumalanpalvelus- ja spiritualiteettiverkostosta halukkaita kumppaneita valtakunnallisesti.

Hengellisen ohjauksen toteuttamisessa on myös suuria alueellisia eroja. Joillakin paikoin käsite ”hengellinen ohjaus” on arkipäivää ja sitä osataan pyytää ja tarjota. Toisilla alueilla hengellinen ohjaus on vielä kovin tuntematonta. Joillakin alueilla puhutaankin mieluummin vaikkapa ”hengellisestä matkakumppanuudesta”, koska se koetaan helpommin lähestyttäväksi käsitteeksi tilanteessa, jossa hengellisen ohjauksen perinne ei ole kovin vahva tai sitä ei ole ainakaan totuttu näin sanoittamaan.

2. Vahvistamme yksityisen rukouselämän ja jumalanpalveluksen vuorovaikutusta.

Yhdistys otti verkostojensa kautta säännöllisesti osaa jumalanpalveluksen ja spiritualiteetin alalla käytävään keskusteluun ja tuki näiden yhteyttä etenkin koulutuksiansa kautta. Yhteydet spiritualiteetin ja jumalanpalveluselämän välillä jos mahdollista vahvistuivat uuden toiminnanjohtajan myötä, joka tekee sivutoimisesti postdoc tutkimusta jumalanpalveluksen muutoksesta ja merkityksestä.

Uutena ajatuksena nousi mahdollisuus, että yhdistys voisi tarjota seurakunnille niiden uudis- ja korjausrakennushankkeiden yhteydessä tilan liturgista konsultointia. Tämä liittyy kirkkotilojen monimuotoisuuden ja monitoimisuuden lisäämiseen, jossa yksityinen spiritualiteetti yhdistyy jumalanpalvelukseen sikäli kuin kirkkotiloja uskalletaan käyttää luovasti myös välittömän jumalanpalveluskäytön ulkopuolella.

Liturgisesta konsultoinnista käytiin konkreettista keskustelua Liedon harmaakivikirkon remontointiin liittyen ja toiminnanjohtaja jätti seurakunnalle tästä tarjouksen, jota ei kuitenkaan ehditty käsitellä vielä vuoden 2017 aikana.

3. Kehitämme malleja tarjota rukoushiljaisuutta vastaukseksi hengelliseen etsintään.

Yhdistys tarjosi viestinnässään ja koulutuksessaan erilaisia malleja ja mahdollisuuksia meditatiiviselle rukoukselle.

Vuonna 2017 esiin nousivat erityisesti uushenkisten etsijöiden kysymykset. Yhdistys osallistui tähän liittyneen tapahtuman toteuttamiseen ja yhdistyksen lehteä jaettiin uushenkisiä etsijöitä tavoittavilla messuilla.

Liturgisen konsultoinnin ohella suunniteltiin verkkohengellisyyttä tukevia hankkeita, jotka ovat toistaiseksi alustavien suunnitelmien tasolla, mutta ovat saaneet positiivista palautetta mahdollisilta yhteistyökumppaneilta.